

VAN

Henri Swagemakers

Welke boeken lezen advocaten eigenlijk buiten de juridische literatuur, als ze dan nog lezen? Zien ze graag opera, bezoeken ze bioscopen, concerten, galleries? Gaan ze naar toneel? En wat betekent die cultuur voor hen en, misschien, voor hun werk? Waarom verzamelt Henri Swagemakers (58, advocaat in Oosterhout, getrouwd, twee dochters) kunst?

Jan Pieter Nepveu

journalist

Do you love me nr. 9, van Michael Raedeker, foto Peter Cox

De conservator van het Bredase museum De Beyerd, drs. Elly Stegeman, ontdekte in de collectie-Swagemakers werken met overeenkomsten met Andrei Tarkovski's film *Het offer*. Bij het maken van een selectie liet zij zich leiden door de zoektocht naar spiritualiteit waarvan de film doortrokken is. Resultaat: een fraaie catalogus en de tentoonstelling *Het offer/an intimate I*; t/m 13 februari 2005 in De Beyerd, Boschstraat 22 te Breda (www.museumdebeyerd.nl).

'Een verzamelaar in Nederland moet zich vaak verantwoorden'

“ Als student hield ik al van moderne kunst. Dat is zo gebleven. Aan opera en concerten kom ik niet toe. Ik besteed veel tijd aan het bezoeken van musea, galleries en moderne kunstbeurzen.

Er is geen bepaald moment dat je begint als verzamelaar, het gaat stap voor stap. Mijn eerste aankoop was een aquarel van Peter Vos. Die kocht ik als Utrechts student in 1973 bij Galerie Jas. Ik bereidde me voor op een tentamen handelsrecht. Vervolgens kocht ik van tijd tot tijd nog wat moderne kunst. Op een gegeven ogenblik vinden anderen dat je een verzamelaar bent. Het is een opgeplakt etiket. Maar ik kan het niet ontkennen, want gezien de hoeveelheid, meer dan zeventienhonderd werken, kan ik er niet omheen dat ik een verzameling heb.

Verzamelen is niet gek. In de VS begrijpen ze dat, maar in Nederland moet een verzamelaar zich vaak verantwoorden. Er wordt me dan ook nogal eens gevraagd of het niet jammer is dat een deel van mijn collectie in depots opgeslagen ligt. Alsof het daar statisch aanwezig is. Een vreemde vraag, want ervan uitgaande dat je als persoon aan, ik noem maar wat, 100.000 euro geld genoeg hebt, wordt een miljonair nooit gevraagd wat hij met de 900.000 andere euro's doet. Het hebben van overtollig geld op een bankrekening lijkt mij minder zinvol dan kunst in depot. Waar kunst gedeeld moet worden, geldt dit kennelijk niet voor bankrekeningen.

Kunst vind ik vooral iets voor de ogen. Het moet liefde geven voor het object en respect voor de maker. Het voegt wat spannings toe aan een kantoor waar je vele uren doorbrengt. Iets aangenaams in je omgeving stemt je positief. Het gaat mij bij kunst puur om het kijken, in eerste instantie niet om de ideeën die er achter zitten. Het werk moet voor zich spreken.

Het verzamelen is een spannend verschijnsel. Het gaat erom veel te zien, goed te weten wat er gebeurt en vervolgens te beslissen. Ook de advocatuur kent een gezonde spanning. Aan het begin van een zaak stel je je een doel voor ogen, na afloop toets je of dat doel bereikt is. In het behandelingstraject zit meestal een stukje spanning. Er kan van alles gebeuren. Dat houdt je alert. Uitdaging is nooit vermoeiend.

NIET AANKOMEN

Op de tentoonstelling hangt een hemelsblauwe trechter (1000 Names) van Anish Kapoor. Ik vind het prachtig en kijk er graag naar. Normaal hangt het op mijn kantoor tegenover mijn bureau. Het lijkt mij evident dat je niet zomaar aan schilderijen en moderne kunst komt. Ook aan een mooi meisje kom je niet ongevraagd. Toch merkte ik een keer dat een cliënt aan de Kapoor gekomen was. De aanwezige cliënt ontkende dat hij het aangeraakt had. Hij had blauw pigment op zijn vingers! Mensen willen niet aangesproken worden. Dat vind ik onnozelen, onvolwassen. Net als een advocaat die een keer te laat komt op de rechtbank. Die hoeft echt niet als smoes te vertellen dat hij in de file gestaan heeft of wat dan ook. Zeg gewoon hoe het zit, dan bereik je ook bij de rechter het meest.

GEHEUGEN

Je hoort wel zeggen dat veel juristen kunst verzamelen. Waarom dat is? Misschien de spanning of het analytisch denken en kijken. Ik denk dat goede juristen en dus ook advocaten een heel goed geheugen hebben. Ze doen niets anders dan dossiers en beelden opnemen en verzamelen. Een advocaat moet een geweldige opnamecapaciteit hebben. Ook voor het kijken naar kunst is het heel praktisch als je over een goed geheugen

'De meeste verzamelaars hebben een heel goed geheugen, dat zou buiten de spanningsfactor ook een link tussen verzamelaars en advocaten kunnen zijn'

beschikt, zodat je wat je ziet kunt vergelijken met eerdere beelden. Uit onderzoek van Renée Steenberg, die op particuliere verzamelaars gepromoveerd is, blijkt dat verzamelaars bijna steeds een heel goed geheugen hebben. Dat zou buiten de spanningsfactor ook een link tussen verzamelaars en advocaten kunnen zijn.

SAATCHI

Ik koop nú gemaakte kunst, dat is mijn Leitmotiv. Dan krijg je overigens vanzelf een verzameling waaruit een zeker tijdsbeeld spreekt. Eén van mijn favorieten is het schilderij *Do you love me nr. 9* [zie inzet, red.] van Michael Raedecker uit 1996. Ik heb een foto van mijzelf, ik was 26, met een wilde haardos en een scheve stropdas, zoals op het schilde-

rij. Dat schilderij heeft wel iets van die foto. Maar het heeft er niets, absoluut niets mee te maken. Het is gewoon een technisch knap en een heel humoristisch kunstwerk. Daarom heb ik het gekocht. Michael Raedecker is een Nederlandse kunstenaar die in Londen woont. In het algemeen is hij niet zo Brit-art, maar in dit werk wel. Je kunt er verwantschap met werk van Gary Hume in zien. Je ziet dus hoe een Nederlander beïnvloed wordt doordat hij in Londen woont. In zijn werk gaat het om leegte. Hij schildert ook mooie, onheilspellende landschappen. Soms maakt hij portretten. De gezichten van de mensen vult hij vaak niet in.

Het is heel moeilijk om nog aan Raedekers werk te komen. Ik heb drie werken van hem. Het eerste heb ik vrij eenvoudig

gekocht op het moment dat hij op doorbreken stond, het tweede kort nadien, maar op het derde werk heb ik vier jaar moeten wachten. Niet alleen de bekende Britse verzamelaar Saatchi koopt zijn werk, maar musea over de hele wereld en privé-verzamelaars zijn er verzet op.

Er bestaat goede en minder goede kunst. Zo heb je in de advocatuur goede en slechte brieven. De ene brief is bijvoorbeeld van een net aangenomen stagiair, de andere van een door de wol geverfde advocaat. In beide brieven staat alles, maar de ene heeft het gewoon niet en de andere is perfect. Dat heb je ook met kunst. Elk schilderij bevat verf en heeft een bepaalde hoogte en breedte. Toch is het ene schilderij niet onderscheidend, het andere wel. Zoals je op je eigen vakgebied kwaliteit meteen herkent, zo kun je dat ook met kunst hebben.

INTIEM

Wat de tentoonstelling "Het Offer, an intimate I" [zie kader, red.] van mijn intieme binnenwereld verraadt, weet ik niet precies. Dat is aan de ander. Toch zal het wel wat zijn. De subtitel refereert ook aan het oog, in het affiche en catalogus gesymboliseerd door de foto van Shirin Neshat. Naar analogie zou je kunnen zeggen dat er ook rechters zijn van wie men zegt dat je die hebben moet als je voor een werkgever optreedt; een andere zou gunstiger zijn voor werknemers. Beiden kunnen heel goede rechters zijn, maar kennelijk verraden hun vonnissen toch iets van hun eigen persoon. Zo zullen de door mij gemaakte keuzes ook wel iets over mij zeggen.

De bezoekers denken misschien dat Swagemakers een sombere meneer is. Nou, dat is niet het geval, maar veel vrolijke dingen zijn bij hem thuis gebleven. Het is een tentoonstelling gemaakt út de collectie en niet van de collectie. De uitbundige werken van kleur, techniek of compositie, heeft Elly niet uitgekozen. De keuze is niet representatief voor de collectie en is beperkt door het thema. Er komt nog wel eens een tentoonstelling van de collectie. Dat lijkt me dan opnieuw spannend. ”